

УДК 337.31

КЛЮЧОВІ ЗМІНИ ЛОГІСТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ ВІТЧИЗНЯНИХ КОМПАНІЙ

KEY CHANGES IN THE LOGISTICS STRATEGIES OF DOMESTIC COMPANIES

*канд. екон. наук В.А. Волохов, канд. екон. наук І.В. Волохова
Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)*

*V.A. Volokhov PhD (Econ.), I.V. Volokhova PhD (Econ.)
Ukrainian state university of railway transport (Kharkiv)*

Логістика виступає заставою стійкості економіки та життєзабезпечення суспільства. І якщо у мирний період це було очевидним, то під час війни її роль ще більш зростає. Суспільство, що відрізане від постачання, слабшає і зазнає збитків. Тому, з початком війни, вітчизняні експедитори та логісти почали ще дбайливіше ставитися до своєї праці.

Війна в Україні дуже серйозно вплинула на логістику. Основні проблеми, які виникають у зв'язку з війною, пов'язані з перевезенням вантажів через прикордонні пункти пропуску, зниженням рівня безпеки на території країни та нестабільністю економічної ситуації.

Адаптація роботи до нових умов стала надскладним процесом для вітчизняного бізнесу. По-перше, це пов'язано з розбудовою ланцюгів постачання. Йдеться не про одноразову перебудову, а про вміння постійно гнучко реагувати на виклики та робити все необхідне для того, щоб вантажі доставлялися вчасно, безпечно та з мінімальними ризиками на шляху прямування.

Серед сучасних загальних тенденцій логістичної сфери слід відзначити наступні:

- розвиток транспортних коридорів між Україною та державами Балтійського та Чорноморського регіонів;
- страх деяких контейнерних ліній відпустити свої контейнери в Україну з огляду на побоювання, що ємності будуть втрачені;
- одночасно – лояльність окремих контейнерних ліній, які, навпаки, сприяють прискореному переміщенню вантажу в або з України контейнерів;
- використання румунського порту Констанца як основний хаб для українських логістичних компаній;
- поступовий початок функціонування так званого зернового коридору;
- сполучення залізничного та морського транспорту у перевезеннях.

Дуже відчутний вплив війни на логістику полягає у затримках та

перебоях у роботі прикордонних пунктів пропуску. Це призводить до затримок у перевезенні вантажів та підвищення цін на логістичні послуги. Крім того, значно підвищується ризик втрати або пошкодження вантажу під час транспортування через небезпечну зону конфлікту.

Як відомо, Україна є одним зі світових лідерів з експорту зерна. Але через російську агресію основний логістичний шлях для цього товару — Чорне море — було заблоковано.

За оцінкою експертів, неможливість доставити українське зерно може посилити продовольчу кризу в десятках країн, зокрема в Африці та Азії [1].

На перший погляд, проблема є локальним логістичним викликом. Але рішення, які пропонуються, стали прецедентом для світового ринку. Проблема в тому, що альтернатив перевезенням морем поки що немає. Українські колії ширші за європейські, тому доставка залізницею видається проблематичною.

Пункти на кордоні між Україною та ЄС не дозволяють транспортувати значні обсяги зерна, бо є замалими. Виклик вирішується шляхом надання країнами Європи, такими як Румунія, Польща та країни Балтії, які погодилися надати власні порти для перевезень зерна морем. Проте, це не вирішує проблему в масштабі. Водночас українська влада заявила про плани поетапного переходу на більш вузькі колії — для залізничного з'єднання України з ЄС.

Такий проєкт на довгострокову перспективу, але за політичного рішення та подальшої реалізації він суттєво змінить не тільки українську логістику, а й європейську.

Нестабільна економічна ситуація в Україні також має негативний вплив на логістику. Умови роботи логістичних компаній дуже ускладнюються через коливання курсу національної валюти, підвищення цін на паливо та інші ресурси, а також через зниження обсягів торгівлі та інвестицій у країні.

Окрім того, значний спад рівня безпеки в країні призводить до зростання ризику викрадення або пошкодження вантажів, що потребує залучення додаткових витрат на забезпечення безпеки під час транспортування.

У зв'язку з цим, умови роботи логістичних компаній в Україні зараз складні, але деякі з них досить успішно працюють над зменшенням впливу війни на їх основну діяльність, використовуючи нові технології та інноваційні підходи до розв'язання. Це — не тільки питання виживання, але й питання перемоги як воєнної, так і економічної.

[1] Кісіль Р. Як війна в Україні змінює світову логістику. *Економічна правда*. 24 червня 2022. <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/06/24/688538/>

[2] «Відбудова України буде найбільшим внеском у підтримку глобального миру – промова Президента на Міжнародній конференції з питань відновлення України в Лугано», 4 липня, 2022. <https://www.president.gov.ua/news/vidbudova-ukrayini-bude-najbilshim-vneskom-u-pidtrimku-globa-76261>

[3] Україна на шляху до ЄС: реалії і перспективи. *Національна безпека і оборона* №1-2, 2022. https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf